

Magyar expedícióval a világ körül IV.

**AUSZTRÁLIA
LEGSZEBB TÁJAI**

1—50.

Írta és fényképezte: dr. Balogh János

Szerkesztette: Fehér Judit

Magyar Diafilmgyártó Vállalat, Budapest

Ausztrália területe 7,7 millió km², lakóinak száma 14 millió. A hat államból és két szövetségi területből álló Ausztrál Államszövetség a kontinensen, Tasmania szigetén és több kisebb szigeten terül el.

Bevezető:

Földkörüli expedícióim során beutaztam egész Ausztráliát. Tudományos feladatomból a talaj élővilágának kutatása volt, de útközben mindenütt fényképeztem is. Olyan vidékekre jutottam el, amelyeket európai ember csak kivételesen láthat. Azt a sok szépséget, amiben részem lehetett, most szeretném megosztani mindenkivel. Nagyrészt kevésbé ismert felvételeket válogattam össze, elsősorban természeti tájakat mutatok be és néhány növény- és állatfajt. Emberi építményt, várost csak kivételesen. Az a célom, hogy kiegészítsem azt a képanyagot, amit tankönyvekben, kézikönyvekben, útleírásokban találhatunk Ausztráliáról. Képzeltbeli közös utazásunkhoz sok örömet, jó szórakozást kívánok!

1. Ez Nyugat-Ausztrália nemzeti virága s egyúttal Földünk egyik legszebb, legfurcsább növénye. Neve: közönséges kengurumancs, és aliliomfélék családjába tartozik.

2. Európából az utas a nyugat-ausztráliai Perth repülőtérére érkezik. — Perth város látképe a Swan folyó-

val. A képen még jól látszanak a folyótól elhódított, feltöltött területek, melyek nagy részét azóta beépítették.

3. Nyugat-Ausztrália büszkesége a karri, az óriás eukaliptusz. Utolsó állományai szigorúan védettek. Az itt látható fatörzs „mindössze” 35 méter hosszú, 110 tonna súlyú és 363 éves. A legnagyobb karrik a 75 méter magasságot is eléri.

4. Egy ausztráliai mondás szerint az eukaliptuszok az erő és a szépség megtestesítői. Hatszáznál több fajuk nagy része Ausztráliában él. Ezek közül az egyik leg szebb a piros virágú eukaliptusz.

5. Nyugat-Ausztrália virág-különlegessége a pók orchidea is, amely nevét hosszú, póklábszerű szirmairól kapta. Kizárólag itt él, a legritkább orchideák közé tartozik. Nagy élmény volt számomra, hogy lefényképezhettem őket.

6. A kék leschenaultia nevű virág is csak Nyugat-Ausztráliában fordul elő. Nevét az ausztráliai növényvilág kutatójáról, Leschenault botanikusról kapta. Ennek a növénycsaládnak mintegy 300 faja kizárólag a déli féltekén fordul elő.

7. Nagy élmény volt megérkezniem egy-egy kivilágított nagyváros fölé. Ez a kép Dél-Ausztrália fővárosát, Adelaide-et mutatja.

8. Az egymillió körüli lakosú Adelaide európaias arculatú város. Az utas Perth-ből többnyire ide érkezik meg, mielőtt tovább repülne Victoria állam fővárosába, Melbourne-be.

9. Melbourne éghajlata enyhe, de hirtelen időváltások jellemzik. A két és fél milliós metropolisban sok magyar is él.

10. A „Pöfögő Billy”, a keskenyvágányú nosztalgia-vasút a Dandenong hegységben, érintetlen eukaliptusz-erdők között robot. Természetesen csak kirándulók használják.

11. Melbourne-ből alig egyórás út Ausztrália legnagyobb városa: Sidney. A város egyik büszkesége a hatalmas Harbour Bridge (Kikötőhíd), amelyet ez a kép alkonyati színekben mutat.

12. A híd mellett áll a sydney-i operaház, Jorn Utzon dán építész alkotása. Ezt a különös, jövő századba illő épületet a szemem láttára fejezték be: első ausztráliai utamon még felállványozva láttam. Hozzáértők szerint legjobb ilyenkor, esti világításban fényképezni.

13. Mielőtt a természeti tájakhoz visszatérnénk, vesünk egy pillantást Sydney híres strandjára, a Bondi Beach-re is. Sokan ezt tartják a világ legszebb tengerpartjának. A kristálytisza, 24 fokos vízben kellemes a fürdés.

Szebbnél-szebb kirándulólhelyek következnek. A Kék Hegyek jellegzetes képződménye a Három Nővér nevű sziklacsoport. A vidéken rengeteg érdekes, részben még ismeretlen, apró állat található. Számomra szokatlanak tűnt, hogy milliós világvárosok közelében éppúgy vannak tudományos felfedezésre váró állatfajok, mint Afrika vagy Amazónia szívében.

15. A Leura vízesések is a Kék Hegységben vannak. Itt, a vízesésektől balra levő páfrányfák tövében a tudomány számára ismeretlen talajállatokat sikerült felfedeznem.

16. Tévhit, hogy Ausztráliában nincsenek hóborította hegyek, és nincs igazi tél. Az Ausztráliai Alpok legmagasabb csúcsa, a Mt. Kosciusco 2230 méterre emelkedik. Ez a felvétel — mely ugyancsak az Ausztráliai Alpokban készült — azt bizonyítja, hogy az eukaliptusz-fának is van fagyálló faja.

17. A Snowy Mountains név hófödte hegységet jelent. Két óra leforgása alatt érkeztünk a májusi tavaszból a méteres hó vidékére, ahol talajmintákat gyűjtöttünk.

18. Ausztrália fővárosát, a mindössze negyedmilliós Canberrát minden részletében előre megtervezték: sok parkkal, modern középületekkel, egyirányú utcákkal. Lakóházainak legnagyobb része földszintes, kertes ház.

19. Jellegzetes kép Canberra központjából: üvegfalú középület modern szoborral, szökőkúttal.

20. A világ „legmodernebb” tudományos akadémiaja Canberrában található. A jelző természetesen a 46 m átmérőjű építmény formájára vonatkozik. Betonlábai gyűrű alakú kis tóból emelkednek ki, központi nagy előadótermét körülveszik a hivatali helyiségek.

21. Ausztrália mérsékelt övi tájairól észak felé haladunk, és a Csendes-óceán partjára, a szubtrópusi fekvésű Queenslandbe érkezünk. Ennek az országrésznek a cukornád a jellegzetes növénye. Képünk virágzaskor mutat egy cukornádültetvényt.

22. Aratás előtt leperzselik a cukornád száraz leveleit. Ilyenkor a látóhatár szélén mindenütt füst gomolyog. A nedves, trópusi éghajlat meggátolja, hogy a száraz levelek lepörkölésekor a tűz tovább terjedjen.

23. Ausztrália jellegzetes erszényes emlősállata a koala. Rendkívül kedves, játékmackó-szerű állat. Kizárólag az eukaliptusz levelével táplálkozik. Pár évtizede a kihalás szélére jutott, de szigorú természetvédelmi intézkedésekkel újból elszaporították a fajt.

24. Queensland festőien szép része az Atherton táblavidék. Egyik látványossága a Millstream Falls, Ausztrália legszélesebb vízesése. Pár órán belül sokféleképpen láthattam: így, napsütésben, majd zuhogó trópusi záporban, és vizen gomolygó ködfoszlányok mögött is.

25. A vidék nevezetessége a Green Island: (magyarul: Zöld sziget) az alig 700 méter hosszú, 300 méter széles korallsziget, amely hatalmas korallzátony közepén helyezkedik el. Körülötte a sekély tenger csodálatos kék színekben játszik.

26. Ugyanaz a korallzátony, a Green Island közelében, vízimadarak fészkelőhelye. A milliós csértelep szigorúan védett terület, turisták nem látogathatják.

27. A Green Islanden láttam életemben először óceániai naplementét, és később teliholdas trópusi éjszakát is. A színes fotó is csak megközelítő képet adhat a tenger, az ég és a pálmák felejthetetlen látványáról.

28. Autós expedíciónk Cairnstól északra, a Cook kapitányról elnevezett autópályán haladt tovább. Jobbra a kék tenger, balra trópusi erdőkkel borított dombok és hegyek — a Föld egyik legszebb autótúja ez.

29. Nemcsak tudományos programom, hanem a nagy felfedezőt megillető kegyelet is úgy kívánta, hogy felferessem Cooktownt. Itt kötötte ki Cook kapitány sérült hajóját, az Endeavourt 1770 júniusában, ennek a folyónak a partján, amely ma az ő nevét viseli. Innen indultunk el a földrész belseje felé.

30. Ausztrália legszínesebb vidékét, az Északi Területet kisszámú lakossága miatt még nem emelték a szövetségi állam rangjára. Így ezt a rá jellemző, fan-

tasztikus formájú sivatagi virágot, amely a híres Ausztrália-kutató emlékére a „Sturt bükkönye” nevet viseli, sem nevezhetjük címervirágnak.

31. Az Északi Területet így is emlegetik: Ausztrália Vörös Szíve. Fővárosa Alice Springs, amely inkább zöld, mint vörös folt, a mesterséges öntözéssel nevelt fák révén. Innen indul ki minden fontosabb turistaút a vörös sivatag felé.

32. Az eredeti Alice Springs (Alice forrása) a mai várostól távolabb, a sivatagban lévő forrás és vízmedence. Nevét az első itteni postamester feleségétől kapta.

33. „Alice forrása” mellett épült fel a távíró állomás 1872-ben. Az ablakokat annak idején belső táblákkal védték a bennszülöttek támadásai ellen. Ma az épület helytörténeti múzeum.

34. A város nyugati szélén, egy tűzvörös hegy, a Mt. Gillen tövében különös síremlék látható. Itt, az „ördög játékgyótyjának” nevezett, nyolctonnás sivatagi képződmény alatt nyugszik John Flynn misszionárius, a repülő mentőszolgálat megszervezője.

35. Alice Springs környékén egymást érik a szebbnél-szebb szurdokvölgyek. Az egyik leghíresebb a Simpson-szurdok. Fenekén mozdulatlan víztükör terül el, s vörös sziklái valósággal lángolnak, amikor a délelőtti nap első sugarai behatolnak a szurdok belsejébe.

36. Színre, formára egészen más a Glen Helen-szurdok. Dús növényzete, kristálytisza, hús vize vonzza a kirándulókat és a kempingezőket.

37. A várostól távol, sivatag közepén fekszik a Pálmák Völgye. Ez a dús növényzetű kis terület annak az éghajlati kornak emléke, amikor Ausztrália közepe még nem sivatag, hanem trópusi erdő volt.

38. A Pálmák Völgye kedvelt kirándulóhely, nemcsak különleges növényzete, hanem szélkoptatta, szeszélyes formájú sziklái miatt is.

39. Az Ayers Rock sziklahegy felé vezető utunkon, a sivatag belsejében láttuk ezt a víztározót. Az esős évszak vizét gyűjti össze, itt isznak a legelő állatok éppen úgy, mint a vadállatok. Naplemente előtt fehér papagájok érkeznek, óriási csapatokban.

40. Ahogy tovább haladunk, többé nincs más víz, csak amit ez a dinnyefaj tárolni képes. Keserű az íze, de a vadállatokat megmenti a szomjúságtól.

41. Útban kelet felé elsőként a Mt. Connor hegyet pillantjuk meg. Csodálatos, lila színben jelenik meg s ahogy közelebb érünk, fokozatosan vörösre változik. Szinte hihetetlen, hogy 480 méterre emelkedik ki a környező síkságból.

42. Ez már igazi sivatag, amelynek elszórt bokrait, fűcsomóit, húsos levelű kis növényeit félig betemeti a paprikapiros homok.

43. Feltűnik úticélunk: Ayers Rock. Ausztráliai utazásaim során öt alkalommal is felkerestem ezt a páratlanul szép gránitsziklát. Ezt a felvételt egy rendkívül esős évet követően készítettem — kilenc hónappal az esőzések után az egész környék kiszáradt, több méteres eukaliptusz-sarjak nőttek, majd egy év múlva újból visszatért a vörös sivatag. Érdekes bizonyosság ez arra, hogy a szélhordta magvak nedvesség jelenlétében pár év alatt zölddé varázsolnák a sivatagot.

44. Az Ayers Rock 3,6 km hosszú, 2,4 km széles gránittömb, egy évmilliók során törmelékkal betemetett, 3000 méter magas, ősi hegység csúcsa, amely ma már csak 348 méter magasságban emelkedik ki. Színe távolról mályvakék, közvetlen közelből fakóvörös, de láttam már — napszaktól, időjárástól, távolságtól függően — a feketéskéktől a meggypirosig szinte minden színben.

45. Rendszeres repülőjárat hozza ide a turistákat. A gépről ilyen a szikla képe, helyesebben ilyen volt, mert ma már mindenfelől kempingezők veszik körül. A távolban látható az ausztráliai sivatag másik csodája: az Olga-hegyek. Ide is elmentem.

46. Fényképezőgépes turisták százai lesik a naplemente utolsó pillanatát, amikor — ha kedvezőek a légköri viszonyok — a szikla színe tűzpirossá változik. Szerencsém volt: én is vörös naplementében búcsúztam az Ayers Rocktól.

47. Másnap megismétlődött a sivatagi „színháték”: messziről liláskéken jelent meg az Olga-csoport. Az őslakók Katatjutának, azaz „sok fejnek” nevezik. A legmagasabb „fej” 546 méterre emelkedik a sivatag fölé.

48. Közelebről a hegy felvette igazi, téglavörös színét. Az előtérben lévő növényzet forrás közelségét jelzi.

49. Itt is megvártuk a naplementét. A Föld árnyéka már eltakarta a hegyek lábát, amikor a nap utolsó sugarai sötétvörösre változtatták a csúcokat. Ezzel a képpel búcsúzunk Ausztrália Vörös Szívétől, a földrész legérdekesebb tájaitól.